

Kde a jak česká republika pomáhá – atlas zahraniční rozvojové spolupráce České republiky

Jiří Pánek¹

e-mail: jirkapanek@gmail.com

Rostislav Netek²

e-mail: rostislav.netek@gmail.com

¹ Katedra rozvojových studií, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

² Katedra geoinformatiky, Přírodovědecká fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Klíčová slova

Rozvojová spolupráce, multimediální online atlas, Rich Internet Application (RIA), ArcGIS Server

1 Úvod

1.1 Úvod k projektu

Záměrem projektu **Kde a jak Česká republika pomáhá – atlas zahraniční rozvojové spolupráce České republiky** je přispět ke zvýšení zájmu a podpory široké veřejnosti, studentů a pedagogů středních škol v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce ČR (ZRS ČR). V rámci projektu byl vytvořen multimediální webový atlas o deseti prioritních zemích zahraniční rozvojové spolupráce České republiky. Pro cílovou skupinu pedagogických pracovníků byl dále vytvořen metodický materiál vztahující se k atlasu. Pro každou zemi tedy existuje manuál, který prezentuje nejen základní socioekonomickou a fyzicko-geografickou analýzu země, ale také několik vybraných projektů, které reprezentují české rozvojové projekty v dané zemi. Součástí manuálu je i slepá mapa a test, který mohou učitelé využít ve svých hodinách.

Projekt měl obecně dva cíle:

- Cíl 1: Formou webového atlasu zpřístupnit informace o prioritních zemích zahraniční rozvojové spolupráce ČR (ZRS ČR) široké veřejnosti.
- Cíl 2: Zpřístupnit multimediální metodické materiály o zahraniční rozvojové spolupráce ČR (ZRS ČR) pedagogům středních škol a to jak v elektronické verzi, tak i v tištěné verzi.

1.2 Úvod do rozvojové spolupráce

Česká republika, skrze své instituce, realizuje projekty rozvojové spolupráce pod touto definicí:

ZRS ČR je „souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je přispět k odstraňování chudoby, k ekonomickému a sociálnímu rozvoji, k ochraně životního prostředí, jakož i k podpoře demokracie, dodržování lidských práv a řádné správy věcí veřejných v rozvojových zemích.“ [1]

Rozvojová spolupráce (ZRS = zahraniční rozvojová spolupráce nebo ODA = official development assistance) je způsob, jakým vyspělé státy pomáhají řešit problémy rozvojových zemí. Na rozdíl od humanitární pomoci, která reaguje na okamžitou potřebu (např. po přírodních katastrofách, ve válce atd.) má rozvojová spolupráce řešit problémy rozvojových zemí dlouhodobě. Jedná se jak o podporu finanční a materiální (např. stavba škol, nemocnic), tak i předávání know-how (např. vzdělávání učitelů, školení porodních asistentek i státní správy). Oproti dříve užívanému termínu rozvojová pomoc je dnes preferováno spojení rozvojová spolupráce, což má zdůraznit partnerství mezi zemí poskytovatele a příjemce při plánování i realizaci projektů. [2]

Česká rozvojová agentura (ČRA) se řídí při řešení rozvojových projektů především *Strategií rozvojové spolupráce 2010 – 2017* a také *Plánem rozvojové spolupráce*. Česká rozvojová agentura působí od 1. ledna 2008 jako implementační agentura pro plnění úkolů v oblasti zahraniční rozvojové spolupráce ČR, zejména pro přípravu a realizaci bilaterálních projektů ZRS. Hlavní činností ČRA je příprava a realizace dvoustranných rozvojových projektů mezi Českou republikou a prioritními partnerskými zeměmi ZRS ČR.

2 Atlas ZRS ČR

2.1 Online aplikace

Projekt Kde a jak Česká republika pomáhá – atlas prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce České republiky, v rámci kterého byly zpracovány informace pro prioritní a programové země ZRS ČR obsahuje informace o Afghánistánu, Bosně a Hercegovině, Etiopii, Gruzii, Kambodž, Kosovu, Moldavsku, Mongolsku, Palestině a Srbsku, a dále multimediální mapovou aplikaci, která je dostupná na webových stránkách projektu [3].

Aplikaci lze rozdělit na tři části – mapovou část, projektovou část a sekci pro učitele (zde jsou uloženy i manuály v PDF formátu ke stažení zdarma).

Ukázka úvodní stránky atlasu ZRS ČR

Mapová část

Jedná se online webovou aplikaci, tedy běžící v prostředí internetového prohlížeče. Pro její spuštění je potřeba pouze webový prohlížeč s podporou přehrávání Flash aplikací, který je nedílnou součástí každého počítače. Běh mapové aplikace není závislý na zvoleném prohlížeči, je otestována pro všechny nejpoužívanější prohlížeče (Firefox, Internet Explorer a Chrome) v různých verzích, zobrazuje zcela korektně a bez potíží. Pro přehrávání Flashových aplikací je potřeba mít v prohlížeči nainstalováno rozšíření (tzv. plugin) Adobe Flash, který však novější verze prohlížečů již mají v sobě implementovány.

Drtivá většina uživatelů (uvádí se 95%) rozšíření nainstalováno má, neboť na této technologii běží většina videí, reklam, animací, her apod. v internetu, tzn. případná instalace se týká pouze minimálního počtu uživatelů. Proces je však zcela jednoduchý (stažení, 1 kliknutím spuštění instalace, restart prohlížeče) a intuitivní, neboť v případě chybějícího Flashe je popsán návod.

Technologie

Aplikace využívá nové technologie Flex (běžící právě v prostředí Flash), konkrétně mapové řešení ArcGIS Viewer for Flex od firmy Esri, což je zcela nové prostředí (uvolněno teprve na přelomu roku 2010/2011).

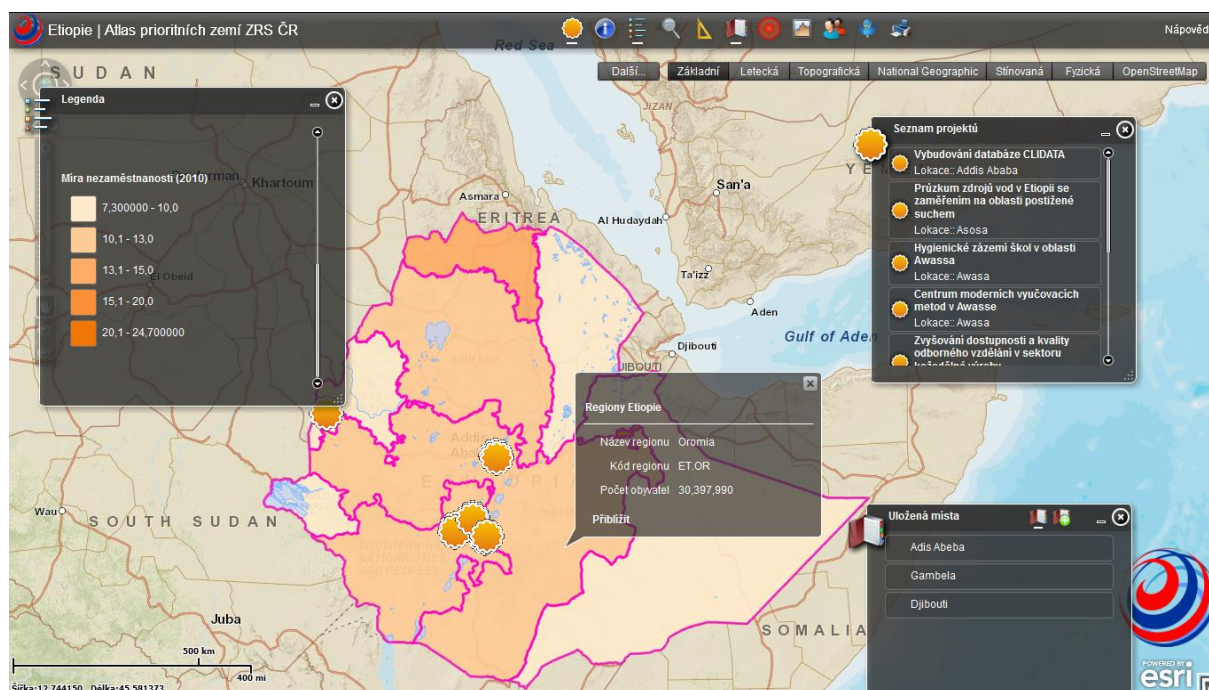
Jedná se o konfigurovatelnou mapovou aplikaci umožňující vizualizaci geografických dat, jejich analýzu a editaci v prostředí internetu. Její vzhled, funkcionalitu a obsah lze snadno konfigurovat pomocí XML souboru. Existuje také možnost naprogramování a upravení zásuvných modulů (tzv. widgety), díky kterým je možné vytvořit aplikaci pro potřeby konkrétního uživatele s různými specializovanými nástroji. Jejimi přednostmi jsou uživatelská jednoduchost, estetická stránka a především pak zcela nové a inovativní řešení.

Přináší funkce a zvyklosti z robustních specializovaných programů do prostředí internetu a umožňuje tak vysokou uživatelskou interaktivitu či možnost zakomponování dynamických a multimediálních komponent (průhlednost, fotky, propojení na tabulky s informacemi, propojení na sociální sítě apod.).

Aplikací využívající stejnou technologii je v současné době na území ČR pouze několik. Aplikace je umístěna na webovém serveru Katedry geoinformatiky Univerzity Palackého v Olomouci a přistupuje k prostorovým datům, které jsou publikovány pomocí ArcGIS serveru. Ty jsou ve formátu shp (shapefile).

Základní konfigurace Viewru probíhá přes hlavní konfigurační soubor config.xml (v našem případě např. etiopie.xml). Jeho obsah se dá rozdělit do několika částí, jimiž jsou obecná nastavení (název aplikace, barvy, fonty), nastavení uživatelského rozhraní Viewru, definování mapového obsahu (podkladových map a operačních vrstev), a také balík widgetů dostupných v aplikaci.

Využití technologie ArcGIS Viewer for Flex s sebou přináší hned několik pozitiv. V první řadě je to již zmíněná snadná přizpůsobitelnost a rozšiřitelnost aplikace, což v mnohém usnadní jak vlastní nasazení aplikace, tak i její následnou správu a údržbu. Nezanedbatelnou výhodou je také moderní a intuitivní uživatelské rozhraní, které přímo ovlivňuje využití mapového portálu i širokou (neodbornou) veřejností. Zdrojové kódy aplikace lze navíc libovolně upravovat, doplňovat a rozšiřovat bez nutnosti složité aktualizace, úprav a zásahů v již běžící aplikaci.

Ukázka mapového prostředí atlasu.

Tématický obsah mapové aplikace

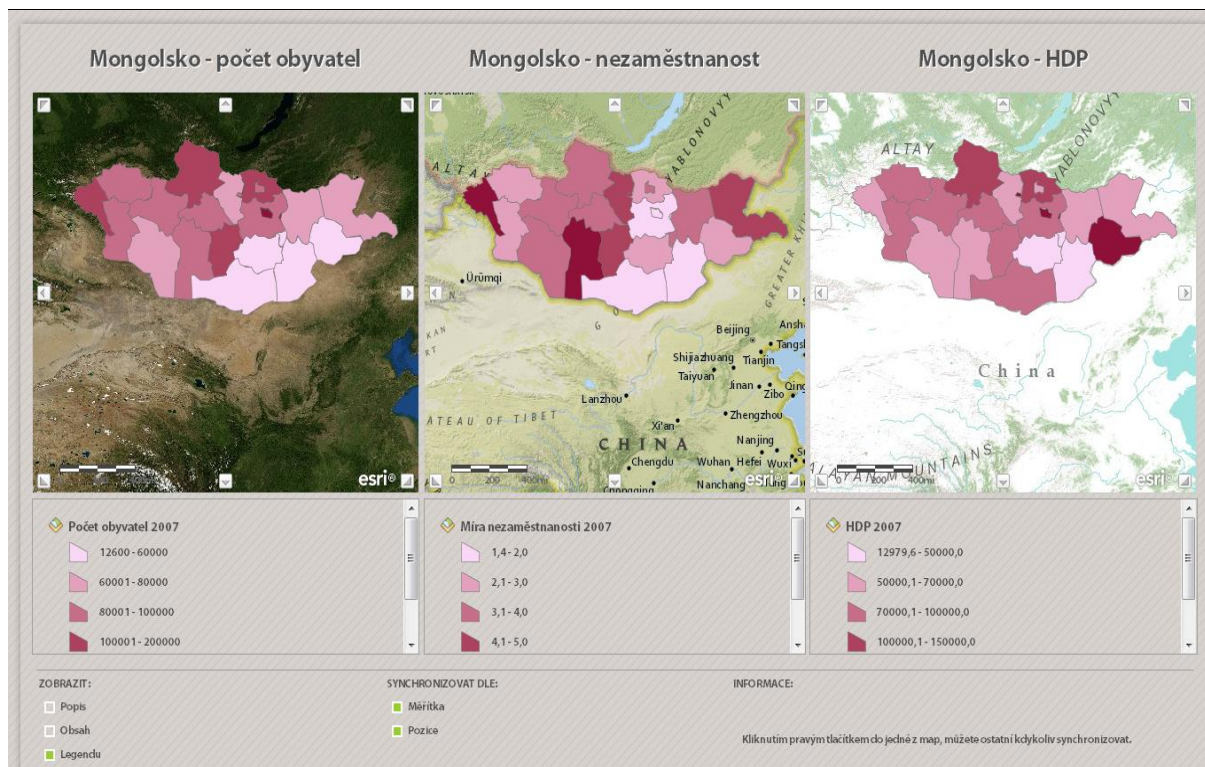
Ve výchozím nastavení obsahuje aplikace „Základní“, „Leteckou“, „Topografickou“, „National Geographic“, „Stínovanou“ a „Fyzickou“ podkladovou mapu. V rámci projektu byly převzaty další vrstvy – „Popis a hranice“, „Hranice“, „Regiony“, „Nižší regiony“, „Vodní plochy“, „Řeky“, „Železnice“ a „Silnice“. Tyto převzaté vrstvy jsou shodné pro všechny země a jsou dostupné v rámci volné datové sady DIVA-GIS [4].

U některých zemí bylo možné získat data ze statistických ročenek, ale počet těchto zemí s kvalitními statistickými daty na úrovni nižší administrativních celků byl velmi omezený.

Tato vizualizace je přímo propojena s další částí atlasu a to se sekci – projektovou.

Srovnání jednotlivých téma

Funkce srovnání umožňuje zobrazit 3 mapová okna pro stejnou oblast horizontálně vedle sebe s vizualizací rozdílného tématu v každém mapovém okně. Jednotlivé datové náhledy lze synchronizovat podle lokace a podle měřítka.

Ukázka srovnávací aplikace pro jednotlivá témata.

2.2 Projektová část

Tuto část interaktivního atlasu lze rozdělit do dvou částí – „Charakteristika států“ a „Vybrané projekty“.

Charakteristika států obsahuje stručnou socioekonomickou a fyzickogeografickou charakteristiku jednotlivých států včetně krátkého přehledu základních faktických informací o zemi, vlajku a hymnu.

Vybrané projekty obsahují vybraný mix projektů s ohledem na jejich geografickou i tématickou vyváženost.

Každá země má různý počet popsaných projektů a to v závislosti na celkovém počtu realizovaných projektů v dané zemi. Každý projekt je popsán podle jednotlivých kategorií v maximální možné míře (v závislosti na dostupnosti jednotlivých dat). Stránka o projektu obsahuje i malou přehledovou mapu s lokalizací projektu v dané zemi.

Kategorie popisu jsou následující:

- Název projektu
- Realizátor projektu
- Stát
- Lokace projektu
- Délka projektu
- Popis projektu
- Podobný projekt
- Zdroje
- Rozpočet mise
- Poznámky

Mimo popisné informace obsahují stránky jednotlivých projektů také fotodokumentaci a v případě dostupnosti i video.

ETIOPIE

Charakteristika státu

Etiopie, oficiálním názvem Etiopická federativní demokratická republika, je vnitrozemský stát nacházející se v oblasti východní Afriky nazývané Africký roh. Sousedí na severu s Eritrejí, na východě s Džibutskem a Somálskem, na jihu s Keňou a se Súdánem a Jižním Súdánem na západě. Etiopie přišla o své pobřeží v roce 1993 po vyhlášení nezávislosti Eritrei. Rozloha Etiopie je 1 127 127 km² (asi čtrnáctkrát více než ČR) a v zemi bydlí 82,1 milionů obyvatel (2011). Hlavním městem je Addis Abeba a úředním jazykem je amharština.

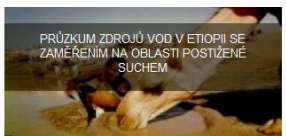
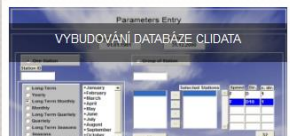
Etiopii dominuje rozsáhlá náhorní plošina nacházející se ve středu země, rozdělená na dvě části Velkou příkopovou propadlinou. Výška plošiny se průměrně pohybuje mezi 1500 a 3000 m n. m., celý masiv je charakterizován horskými hřebeny rozdělenými hlubokými roklími a říčními údolím, a to převážně v severní části. Plošina se pomalu svažuje do nížin na západ do oblasti Súdánu a do jihovýchodní části Etiopie obývané Somálci. Nejvyšším bodem je Ras Dašen (Bejeda) s 4620 metry nad mořem. Naopak nejnižším bodem je Danakilská proláklina dosahující 115 metrů pod hladinou moře, jedná se také o jedno z nejteplejších míst na světě. Vzhledem ke geologické aktivitě Velké příkopové propadliny je v její blízkosti možný častější výskyt zemětřesení a sopečné činnosti. Obdělává se zhruba 17 % půdy, přestože podíl půdy použitelné k orbě je vyšší. V důsledku intenzivní deforestace posledních 30ti let je zalesněno

Název: Etiopická federativní demokratická republika
Hlavní město: Addis Abeba
Rozloha: 1 127 127 km² (asi 14krát větší než ČR)
Počet obyvatel: asi 82,1 mil. (cca 8krát více než v ČR)
Jazyk: amharština
Náboženství: Etiopická ortodoxní církev (43,5 % populace), islám (33,9 %), protestantismus (18 %), tradiční náboženství (2,6 %), katolicí (0,7 %), ostatní 0,7 %
Státní zřízení: federativní parlamentní republika

Hymna k přehrání

Vybrané projekty (11)

Ukázka popisu státu a prezentace jednotlivých projektů.

2.3 Sekce ke stažení

Tato sekce je primárně určena pro učitele a obsahuje manuál k jednotlivé zemi a předpřipravenou slepou mapu dané země. Tyto materiály mohou vyučující využít během výuky (pokud nemají přístup na pc/internet ve třídě). Dále jsou v této sekci nově i metodické manuály pro každou zemi, které sice byly vytištěny a jsou také k dispozici v PDF ke stažení zdarma [5].

3 Shrnutí a závěr

Atlas zahraniční rozvojové spolupráce Česká republika je první z řady pokusů přiblížit informace o projektech české ZRS široké veřejnosti. Skrze mapy, popisy projektů a přiložená multimedia si mohou zájemci prohlédnout aktivity, které Česká republika podporuje v rámci své ODA.

Učitelé dále získávají nástroj, který na jednom místě nabízí nejen popisy projektů, ale také poutavou mapovou aplikaci a sérii volně stažitelných manuálů a slepých map pro jednotlivé země projektu.

Citace

- [1] Česká republika. Zákon 151/2010 sb. In: 2010. Dostupné z: http://www.mzv.cz/file/557651/zakon_rozvojova_pomoc.txt
- [2] Wikipedia.org: Rozvojová politika. [online]. [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Rozvojov%C3%A1_politika#Rozvojov.C3.A1_spolupr.C3.A1ce
- [3] Kde a jak Česká republika pomáhá [online]. 2014. vyd. [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://geoinformatics.upol.cz/app/rozvoj/>
- [4] DIVA-GIS: Download data by country [online]. 2014. vyd. [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.diva-gis.org/gdata>
- [5] KATEDRA ROZVOJOVÝCH STUDIÍ. Atlas ZRS [online]. 2014. vyd. [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://www.development.upol.cz/projekty/atlas-zrs/>